

RP 83/2019 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ändras.

För att förlänga arbetskarriärerna föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att den nedre åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar för personer som är födda 1961 och därefter höjs från 61 år till 62 år. Det föreslås att finansieringen av dagpenning för tilläggsdagar ändras så att den ålder då arbetsgivarnas finansieringsansvar upphör höjs på motsvarande sätt som i fråga om höjningen av den nedre åldersgränsen för tilläggsdagar från 63 år till 64 år. Samtidigt föreslås att den övre gränsen för beviljande av arbetslöshetsförmån och skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie ändras för personer som är födda 1965 eller därefter så att den följer ändringen av den lägsta åldern för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare.

Genom de föreslagna ändringarna genomförs de förslag som gäller utkomstskyddet för arbetslösa och som baserar sig på arbetsmarknadsorganisationernas pensionsavtal 2014.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET.....	3
2.1 Rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa.....	3
<i>Särskilda bestämmelser om förmåner och tjänster för äldre</i>	4
<i>De äldres sysselsättning och deltagande i servicen</i>	5
<i>Konsekvenserna av tidigare höjningar av åldersgränserna för rätt till tilläggsdagar för äldre</i>	6
2.2 Självriskpremie	7
2.3 Allmänna begränsningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner	8
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
4.1 Konsekvenser för medborgarna	10
4.2 Ekonomiska konsekvenser.....	13
<i>Konsekvenser för utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa</i>	13
4.3 Konsekvenser för organisationer	14
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	15
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	17
DETALJMOTIVERING	18
1 LAGFÖRSLAG	18
1.1 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	18
3 kap. Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner.....	18
6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet	18
1.2 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	18
4 kap. Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie	18
8 a kap. Självriskpremie för arbetsgivares utkomstskydd för arbetslösa.....	18
2 IKRAFTTRÄDANDE	19
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	19
LAGFÖRSLAG	21
1. Lag om ändring av 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	21
2. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	23
BILAGA	25
PARALLELLELTEXTER	25
1. Lag om ändring av 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	25
2. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I det avtal om arbetskarriärer som arbetsmarknadsorganisationerna ingick 2012 kom man överens om att den nedre åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa skulle höjas från 60 år till 61 år för personer som är födda 1957 eller därefter. Arbetsmarknadsorganisationernas förslag genomfördes genom en ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som trädde i kraft den 1 januari 2014.¹

På basis av det pensionsavtal som ingicks 2014 genomfördes en pensionsreform 2017. I pensionsavtalet enades man dessutom om att de centrala arbetsmarknadsorganisationerna senast den 31 maj 2019 skulle utvärdera vilka konsekvenser ändringarna av löntagares rätt till arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar har haft på arbetstagares ställning på arbetsmarknaden och i synnerhet hur rätten för uppsagda personer som fyllt 60 år att få stödarbete som uppfyller arbetsvillkoret och andra aktiva åtgärder i praktiken har fungerat. Denna rätt fastslogs i arbetskarriäravtalet. Om parterna konstaterar att de åtgärder som man kommit överens om i arbetskarriäravtalet har den avsedda effekten, ska den nedre åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar höjas för personer som är födda 1961 eller därefter från 61 år till 62 år.

På förslag av de centrala arbetsmarknadsorganisationerna genomförde social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och Pensionsskyddscentralen en utredning av vilka konsekvenser ändringarna i rätten till tilläggsdagar och aktiveringen av äldre som avtalats om i pensionsreformen har haft². Utifrån utredningen kunde man slå fast att det skyddsnet som förmånerna och tjänsterna för äldre utgör i praktiken fungerar så att största delen av de personer som har fyllt 60 år för vilka maximitiden för arbetslöshetsdagpenning har gått ut återbördas till inkomstrelaterad dagpenning via garanterat arbete, lönesubventionerat arbete eller sysselsättningsfrämjande service. Med utgångspunkt i utredningen gav de centrala arbetsmarknadsorganisationerna i juni 2019 statsmakten ett förslag om att bl.a. höja åldersgränsen för dagpenning för tilläggsdagar med ett år från 61 år till 62 år. Analogt med den höjda nedre åldersgränsen för tilläggsdagar görs en ändring i arbetsgivarens självrisk i fråga om finansieringen av tilläggsdagarna genom en höjning av den ålder då arbetsgivarnas finansieringsansvar upphör från 63 år till 64 år. Enligt förslaget ska den övre åldersgränsen för beviljande av arbetslöshetsförmån och skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie ändras för dem som är födda 1965 eller därefter så att den följer den lägsta åldern för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare. Genom denna proposition genomförs arbetsmarknadsorganisationernas föreslagna höjningar av åldersgränserna.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa

Personer födda år 1957 eller därefter har rätt till löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning trots maximitiden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till

¹ Lag 1049/2013.

² Promemoria: ”Selvitys eläkeuudistuksessa sovittujen lisäpäiväoikeuteen ja ikääntyneiden aktivointiin tehtyjen muutosten vaikutuksista”. Den kan läsas här: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/6667a8a9-992f-4f2a-95e0-fd1beaacd7fa/6c10c198-075d-46fb-a818-379e05dc2020/RA-PORTTI_20190927120409.pdf.

RP 83/2019 rd

utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon har fyllt 61 år före utgången av maximitiden.

Till arbetssökande som är födda år 1955 eller 1956 kan trots maximitiden betalas löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon har fyllt 60 år före utgången av maximitiden.

Till arbetssökande som är födda år 1950–1954 kan trots maximitiden betalas löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon har fyllt 59 år före utgången av maximitiden.

I alla fall som det redogörs för ovan är det en förutsättning att personen när maximitiden går ut under de senaste 20 åren har minst fem år sådan tid i arbete som avses i 6 kap. 11 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Särskilda bestämmelser om förmåner och tjänster för äldre

Äldre arbetssökande omfattas av en mängd särskilda bestämmelser som gör det möjligt för dem att återgå till förtjänstskyddet efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut och som tryggar nivån på förtjänstskyddet för äldre.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) föreskrivs det om skyldigheten att trygga möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning för en arbetslös arbetssökande, om hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när han eller hon fyllt 57 år, men innan han eller hon fyller 60 år. Om en sådan arbetslös arbetssökande inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden och lämplig rehabilitering eller arbetskraftsutbildning inte kan ordnas för honom eller henne, ska hans eller hennes hemkommun på anvisning av arbets- och näringsbyrån ordna möjlighet till arbete för honom eller henne för en tid av sex månader (s.k. sysselsättningskyldighet). Genom att delta i arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldigheten kan en person på nytt uppfylla det arbetsvillkor som förutsätts för arbetslöshetsdagpenning.

Arbetslösa arbetssökande som har fyllt 60 år och som inte har rätt till dagpenning för tilläggsdagar, har också en subjektiv rätt till sysselsättningsfrämjande service eller till arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen. Genom att personen deltar i något av dessa uppfylls arbetsvillkoret på nytt. Om en sådan arbetslös arbetssökande inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden och lämplig sysselsättningsfrämjande service eller lönesubventionerat arbete inte kan ordnas för honom eller henne i anställning hos någon annan än kommunen, har han eller hon rätt till arbete som ordnas av kommunen. Lönesubventionerat arbete som ordnas på grundval av den föreskrivna skyldigheten uppfyller med avvikelse från den grundläggande bestämmelsen arbetsvillkoret för varje arbetsvecka.

Den maximala tiden för utbetalning av arbetslöshetsdagpenning förkortades från och med den 1 januari 2017 från 500 dagar till 400 dagar. Ändringen genomfördes emellertid så att om en person uppfyller arbetsvillkoret efter att ha fyllt 58 år och personen, under de senaste 20 åren i minst fem år haft sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret, är varaktigheten för utkomstskyddet 500 dagar även efter ändringen. För majoriteten av de äldre har varaktigheten för utkomstskyddet inte förkortats till följd av ändringen. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen för personer över 58 år har säkerställts så att beloppet inte fastställs på nytt ifall inte den nya dagpenningens belopp är större än den tidigare.

De äldres sysselsättning och deltagande i servicen

Andelen äldre som stannar kvar i arbete och sysselsättningen bland äldre har ökat under hela 2000-talet. Så sent som på 1990-talet var sysselsättningsgraden för äldre mycket låg, i synnerhet bland 60—64-åringar men även bland 55—59-åringar. Därefter har sysselsättningen förbättrats år för år. Den förbättrade sysselsättningen syns som en bättre inkomstutveckling för nämnda åldersklasser i jämförelse med andra åldersklasser. En positiv inkomstutveckling baserar sig på att andelen personer med löneinkomster ökar.³

Enligt den arbetsförmedlingsstatistik som baserar sig på register för arbets- och näringslivstjänster fanns det 74 500 arbetslösa 55—64-åringar och enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning 35 000 år 2018. Skillnaden beror på att en del av de äldre som är registrerade som arbetslösa arbetssökande de facto har avstått från aktivt sökande efter arbete, som är ett av kriterierna för arbetslöshet i arbetskraftsundersökningen. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken har andelen arbetslösa som har fyllt 55 år varit ganska konstant mellan 26 och 29 % under hela 2000-talet.

Äldre arbetslösa, inberäknat personer som är berättigade till dagpenning för tilläggsdagar är liksom andra arbetssökande skyldiga att söka arbete och utbildning. I den sysselsättningsplan som arbets- och näringsmyndigheten utarbetar tillsammans med en arbetslös kommer man bl.a. överens om arbetssökandet och målen för det samt de tjänster som ska tillhandahållas den arbetslösa. Enligt lagen ska en första intervju ordnas inom två veckor från anmälan som arbetssökande, om det inte med beaktande av arbetssökandens situation är uppenbart onödigt. Om arbetslösheten fortsätter gäller sedan ingången av 2017 att senare intervjuer ska ordnas med minst tre månaders mellanrum. Sysselsättningsplanen uppdateras i samband med intervjun. Arbets- och näringsministeriets uppföljningsinformation från september 2019 ger vid handen att 69 % av de arbetslösa hade en uppdaterad sysselsättningsplan. En granskning enligt åldersgrupp från september 2019 visar att 68 % av personerna i åldersgruppen 55—59-åringar och 62 % av personerna i åldersgruppen 60—64-åringar hade uppdaterade sysselsättningsplaner.

Ökningen av den genomsnittliga längden på arbetslösheten stannade upp 2017. I juni 2019 var den genomsnittliga längden ca 51 veckor och bland de äldre 84 veckor. Genom olika arbets- och näringstjänster kan man stödja möjligheterna för arbetslösa att återvända till arbetsmarknaden. År 2018 avslutades arbetslöshetsperioder för 55-åringar oftast av den orsaken att personen sysselsatte sig på egen hand (19,4 %). Den genomsnittliga aktiveringsgraden för 55—59-åringar i januari—juli 2019 var 27,3 %, för 60—64-åringar 14,2 % och för personer över 64 år 24,7 %. Deltagandet var aktivare i den socialservice som ordnas av kommunen i form av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte än i andra aktiveringstjänster. I fråga om de offentliga arbetskraftstjänsterna fanns det största antalet personer inom lönesubventionerat arbete.

Trots den positiva sysselsättningsutvecklingen är sysselsättningsnivån för äldre i Finland betydligt lägre än i de nordiska jämförelseländerna. Den höga sysselsättningsgraden i de övriga nordiska länderna förklaras delvis av att andelen deltidsarbete är större. Den arbetsgrupp som be-

³Slutrapport av den arbetsgrupp som bereder metoder för främjandet av sysselsättningen bland äldre, 11.3.2019. Finns här: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/d2b523c5-77e2-4709-b404-b330f71deab2/f9e4ed0a-6852-4f08-8e43-0e46ec6b50cc/JULKAISU_20190311125000.PDF

reder metoder för att främja sysselsättningen bland äldre var fullständigt enig om att arbetskraftspotentialen bland äldre skulle kunna utnyttjas bättre och att det är viktigt att förbättra sysselsättningsutvecklingen för denna grupp genom olika åtgärder.⁴

Konsekvenserna av tidigare höjningar av åldersgränserna för rätt till tilläggsdagar för äldre

Åldersgränserna för rätten till tilläggsdagar har höjts förut och den senaste höjningen trädde i kraft från och med ingången av 2014. För de fortsatta förhandlingarna om 2017 års pensionsreform tillhandahöll social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet som tjänsteuppdrag de centrala arbetsmarknadsorganisationerna information. Det var bl.a. fråga om information om hur ställningen på arbetsmarknaden för personer över 60 år hade förändrats efter det att avtalet om arbetskarriärer ingicks och vilka konsekvenser ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa har haft på äldre personers utkomstskydd och försörjning. Dessutom tillhandahölls information om genomförandet och genomslaget av de rättigheter som gäller lönesubventionerat arbete och andra aktiva åtgärder för uppsagda personer över 60 år och information om genomslaget av systemet med arbetsgivares självriskpremier.

Efter det att de nedre åldersgränserna för rätten till tilläggsdagar höjdes har det noterats att sysselsättningen har förbättrats i de åldersgrupper där personerna inte längre har rätt till tilläggsdagar. Rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa kan bidra till att arbetslösheten bland äldre ökar på två sätt. För det första kan rätten till tilläggsdagar medföra att uppsägningar uttryckligen drabbar äldre. För det andra har det bedömts att rätten till tilläggsdagar kan försämra sannolikheten för äldre arbetslösa att bli anställda på nytt. Sysselsättningen för äldre är en mångfasetterad fråga som påverkas av många faktorer i samband med strukturer och incitament. Att åldersgränserna för tilläggsdagar sköts fram med ett år har emellertid lett till att allt fler äldre har fortsatt en längre tid i arbetslivet.

Senareläggningen av rätten till tilläggsdagar har inte lett till någon betydande försämring i inkomstnivån i de åldersklasser som har förlorat rätten till tilläggsdagar, utan ändringen av åldersgränserna har i själva verket förbättrat den genomsnittliga inkomstnivån i åldersklasserna.⁵

Senareläggningen av rätten till tilläggsdagar har inte heller lett till att de personer för vilka maximitiden för arbetslöshetsdagpenning har gått ut och som har förlorat rätten till tilläggsdagar skulle ha övergått till arbetsmarknadsstöd för någon längre tid. De korta arbetsmarknadsstödsperioderna kan förklaras med de särskilda bestämmelserna om utkomstskyddet för arbetslösa och tjänster för äldre. Det finns tre centrala orsaker: 1) senareläggning av rätten till tilläggsdagar minskar arbetslöshetsrisken i åldersgruppen; 2) om man ändå blir arbetslös finns det goda incitament för ny sysselsättning och sannolikheten för sysselsättning förblir på samma nivå som för yngre åldersgrupper; 3) av det särskilda skyddsnät som består av förmåner för äldre arbetssökande följer att sådana arbetssökande som inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden återgår till inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning. Genom de särskilda bestämmelserna säkerställs att äldre arbetslösa kan uppfylla arbetsvillkoret för utkomstskydd för arbetslösa på annat sätt än andra åldersgrupper.

Vid bedömningen av det särskilda skyddsnätet för personer över 60 år och genomslaget av det kan det konstateras att arbets- och näringsstjänsterna 2017 fick anmälningar om att utkomstskydd

⁴ ibid.

⁵ Enligt promemorian ”Selvitys eläkeuudistuksessa sovittujen lisäpäiväoikeuteen ja ikääntyneiden aktiivointiin tehtyjen muutosten vaikutuksista”.

för 450 dagar hade betalats ut till 1 493 personer. På grund av ändringen av den nedre åldersgränsen för åldersgruppen i fråga hade dessa personer inte rätt till tilläggsdagar. För dessa personer inleddes en serviceprocess. Av Folkpensionsanstaltens förmånsregister som gäller arbetsmarknadsstöd 2017 framgår att sammanlagt 436 personer vid fyllda 60 år hade övergått till arbetsmarknadsstöd då maximitiden för inkomstrelaterad dagpenning löpte ut.⁶ För största delen av dem som övergick till arbetsmarknadsstöd blev den tid då de fick arbetsmarknadsstöd tämligen kortvarig och en stor del av gruppen återgick via serviceprocessen till inkomstrelaterad dagpenning relativt snabbt. För vissa personer blev emellertid den period då de fick arbetsmarknadsstöd mer långvarig. Till denna grupp uppskattas höra ca 100 personer över 60 år av de som är födda 1957. Det finns inga uppgifter om varför det skyddsnet som tjänsterna utgör inte har fungerat för dessa personer.

De konsekvenser på lång sikt som följde av höjningen av åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar har undersökts i fråga om den ändring som trädde i kraft 2005⁷. Då höjdes åldersgränsen för tilläggsdagar från 55 år till 57 år för personer som är födda 1950 eller därefter. Det kunde inte konstateras att ändringen skulle ha haft några negativa konsekvenser på den socioekonomiska situationen för den åldersgrupp som ändringen gällde under den period på 10 år som granskningen omfattade.⁸

2.2 Självriskpremie

En arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att försäkra sina arbetstagare samt statens räkningsenhet eller affärsverk kan vara skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa om det lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningens år är minst 2 086 500 euro (år 2019).

Betalningsskyldighet uppkommer om den arbetslöshet som beror på att anställningsförhållandet har sagts upp eller arbetstagaren permitterats fortsätter så att personen i fråga blir berättigad till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller om den rätt till arbetslöshetsdagpenning som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

⁶ För jämförelsens skull kan man granska situationen för den kohort som vid den föregående ändringen 2015 förlorade sin rätt till tilläggsdagar, dvs. personer som är födda 1955. Som en följd av den förskjutning med ett år överfördes 377 personer av dem som förlorade rätten till tilläggsdagar till arbetsmarknadsstöd.

⁷ Tomi Kyyrä, Hanna Pesola: Long-term effects of extended unemployment benefits for older workers, VATT Institute for Economic Research, VATT Working Papers 89/2017. Finns här: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148926/wp89.pdf>

⁸ I undersökningen jämfördes personer födda i slutet av 1949 med personer födda i början av 1950. Dessa personer är i praktiken lika gamla men de som är födda 1950 är berättigade till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa först då de är två år äldre. I och med den förbättrade sysselsättningen fick personer som är födda i början av 1950 ca 22 000 euro mer löneinkomster under tio års tid och på motsvarande sätt ca 11 000 euro mindre i arbetslöshetsförmåner jämfört med personer födda i slutet av 1949. Undersökningen identifierar inga negativa hälsoeffekter, som mättes genom beloppet av utbetalda arbetslöshetsförmåner och sjukförmåner samt dödlighet.

Arbetsgivaren är inte skyldig att betala självriskpremie, om anställningsförhållandet har upphört innan personen i fråga har fyllt 56 år, anställningsförhållandet har varat mindre än tre år, anställningsförhållandet har sagts upp enligt 7 kap. 2 § i arbetsavtalslagen (55/2001) eller hävts enligt 8 kap. 1 § i den lagen av andra än hälsomässiga orsaker som beror på arbetstagaren, arbetstagaren efter att anställningsförhållandet upphört på nytt har uppfyllt arbetsvillkoren enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa i en anställning hos en annan arbetsgivare än den som ursprungligen sade upp arbetstagaren, eller arbetstagaren har sagt upp sig på eget initiativ och utan arbetsgivarens medverkan.

Grunden för självriskpremien utgörs av det belopp motsvarande förmånsutgiften som skulle betalas till den uppsagda eller permitterade arbetstagaren till ett belopp motsvarande den inkomstrelaterade dagpenningen från det att hans eller hennes rätt till tilläggsdagar börjar tills han eller hon fyller 63 år, dock minst ett belopp som motsvarar förmånsutgiften för ett år.

Om rätt till dagpenning har börjat efter det att en person har fyllt 60 år, utgörs grunden för självriskpremien av det belopp som motsvarar förmånsutgiften enligt den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmån har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 63 år.

Full självriskpremie är 90 procent av den förmånsutgift som självriskpremien grundar sig på. Full självriskpremie uppbärs om företagets lönebelopp är minst 33 384 000 euro (år 2019).

Om lönebeloppet är mindre, sjunker självriskpremien lineärt så att ingen självriskpremie uppbärs om lönebeloppet är högst 2 086 500 euro. Självriskpremie uppbärs när rätt till tilläggsdagar börjar eller när den uppsagda arbetstagaren har fyllt 63 år.

Sysselsättningsfonden kan avstå från att uppbära självriskpremie, om dess belopp är ringa. Den totala summan av självriskpremier har varierat under de senaste fem åren från ca 50 miljoner euro till 70 miljoner euro. Med självriskpremierna finansieras ca 20—30 procent av de årliga kostnaderna för tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa.

Avsikten är att med hjälp av arbetsgivares självriskpremier inverka på arbetsgivarens incitament att säga upp äldre arbetstagare. Vissa undersökningar ger vid handen att systemet med självriskpremier minskar individens risk att bli arbetslös.⁹

2.3 Allmänna begränsningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner

I 3 kap. 1 § 1 och 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ingår bestämmelser om följande allmänna begränsningar för beviljande av arbetslöshetsförmån på grund av ålder. Arbetslöshetsförmåner beviljas inte en arbetssökande som inte har fyllt 17 år. Arbetslöshetsförmåner beviljas högst till utgången av den kalendermånad då den arbetssökande fyller 65 år. En person beviljas emellertid arbetslöshetsförmåner efter den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år, om han eller hon är förhindrad att arbeta av orsaker som jämföras med permittering och som nämns i 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, eller om han eller hon är permitterad på heltid, har daglig arbetstidsförkortning som baserar sig på permittering som avses i 4 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten eller har förkortad arbetsvecka på grundval av permittering som avses i 1 a § eller väderhinder

⁹ Hakola, T. & Uusitalo, R. 2004. Not so voluntary retirement decisions? Evidence from a pension reform.

eller om han eller hon är permitterad på heltid. I dessa undantagsfall beviljas arbetslöshetsförmåner högst till utgången av den kalendermånad då personen fyller 68 år.

Den ålder för ålderspension som fastställs i enlighet med lagen om pension för arbetstagare ändrades genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 2017¹⁰. För de som är födda 1965 eller därefter är pensionsåldern bunden till den förväntade livslängden så att en del av den förväntade längre livslängden i fortsättningen ska kunna användas till arbete. De som är födda 1965 är således den första åldersklass för vilken denna lägsta ålder för ålderspension kan överskrida den övre åldersgränsen som begränsar beviljandet av förmån enligt huvudregeln i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Enligt programmet för statsminister Antti Rinnes regering ska sysselsättningen av äldre arbetstagare och andra svårssysselsatta personer öka. Genom denna proposition genomförs för sin del detta mål.

Genom denna proposition genomförs förslag i det avtal som grundar sig på de fortsatta förhandlingarna om 2017 års pensionsreform som de centrala arbetsmarknadsorganisationerna överlämnade till regeringen i juni 2019¹¹. Utifrån den information som tillhandahölls för de fortsatta förhandlingarna har höjningen av åldersgränsen för tilläggsdagar som slogs fast i arbetskarriärvtalet 2012 förlängt de äldres tid i arbetslivet och samtidigt har de äldres rätt till särskilda tjänster tryggat en återgång till inkomstrelaterad dagpenning i sådana situationer då en person på grund av ändringen inte skulle ha haft rätt till tilläggsdagar. I avtalet konstaterades att det föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att den nedre åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar för personer födda 1961 eller därefter höjs med ett år från 61 år till 62 år i syfte att förlänga arbetslivskarriärerna. I avtalet konstateras också att det föreslås att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ändras så att det analogt med den höjda nedre åldersgränsen för tilläggsdagar görs en ändring i arbetsgivarens självrisk i fråga om finansieringen av tilläggsdagar och arbetslöshetsförmåner för äldre genom en höjning av den ålder då arbetsgivarnas finansieringsansvar upphör från 63 år till 64 år. Syftet är inte att ändra incitamenten för självrisksystemet eller finansieringsansvaret för tilläggsdagarna inom utkomstskyddet för arbetslösa jämfört med nuläget.

Samtidigt föreslås med utgångspunkt i pensionsreformen att den föreslagna höjningen av den övre åldersgränsen inom utkomstskyddet för arbetslösa ska utföras så att den motsvarar höj-

¹⁰ Lag 69/2016.

¹¹ När det gäller utkomstskyddet för arbetslösa föreslogs att den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa höjs med ett år till 62 år för dem som är födda år 1961 eller därefter. Samtidigt utökas arbetskraftsservicens resurser och i början av arbetslöshetsperioden anvisas de även äldre. De särskilda villkor som man kom överens om i arbetskarriärvtalet (22.3.2012) och andra särskilda villkor som hänför sig till äldre arbetslösas utkomstskydd och tjänster förblir oförändrade. De centrala arbetsmarknadsorganisationerna föreslog dessutom att arbetsgivarens självrisk av utgifterna för tilläggsdagar ändras så att uttagsåldern höjs på motsvarande sätt som den nedre åldersgränsen för tilläggsdagar. Dessutom föreslog organisationerna att som en följd av höjningen av åldersgränserna för den lägsta pensionsåldern som avtalades vid 2017 års pensionsreform ska den övre åldersgränsen för utkomstskyddet för arbetslösa och sjukförsäkringen höjas på motsvarande sätt som pensionsåldern.

ningen av åldersgränserna för den lägsta åldern för ålderspension som slogs fast vid pensionsreformen 2017. På detta sätt förhindras situationer där rätt till arbetslöshetsförmån kan upphöra före den lägsta åldern för ålderspension. Denna tid mellan arbetslöshetsförmånen och ålderspensionen under vilken man inte har rätt till utkomstskydd för arbetslösa eller pension kan leda till ett ökat behov av utkomststöd.

Vidare föreslås det att den övre åldersgränsen för skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie höjs så att den följer den övre åldersgränsen för beviljande av utkomstskydd för arbetslösa och den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare.

Arbetsmarknadsorganisationerna föreslog också att resurserna för arbetskraftsservicen ska utökas och i början av arbetslösheten även anvisas äldre. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering ska arbetskraftsservicen utvecklas så att i synnerhet tjänsterna i början av arbetslösheten ska effektiviseras och att de arbetslösas individuella behov beaktas ännu bättre. Samtidigt ska resurser för personlig service för arbetslösa garanteras vid arbets- och näringsbyråerna. Undersökningar visar att äldre ofta har svårt att få nytt arbete. I enlighet med regeringsprogrammet ska möjligheten för personer i behov av särskilt stöd (inklusive äldre) att få sysselsättningsfrämjande och individuella tjänster förbättras.

För äldre arbetslösa arbetssökande gäller i huvudsak samma rättigheter och skyldigheter som för andra arbetssökande. Tillhandahållandet av service baserar sig på likabehandling av arbetssökande. Service ska tillhandahållas alla kunder på lika villkor och enligt samma principer. Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen ordnas emellertid enligt prövning och förutsätter att den utförs på ett arbetskraftspolitiskt ändamålsenligt sätt med beaktande av personens situation.¹²

Vid främjandet av sysselsättningen för äldre är det förutom förmånssystemet även viktigt att beakta servicen för arbetssökande och tillräckligt stöd vid jobsökning. Det här föranleder dock inte några lagändringar eftersom det redan för närvarande är möjligt att tillhandahålla individuell service för äldre arbetssökande.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för medborgarna

Utifrån undersökningar av tidigare motsvarande ändringar bedöms höjningen av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar förbättra sysselsättningen för de åldersgrupper som varit föremål för ändringen och därigenom förbättra den genomsnittliga inkomstnivån och den intjänade pensionen¹³. Den ekonomiska situationen försämras emellertid för dem som i och med ändringen efter att maximitiden för inkomstrelaterad dagpenning har gått ut återbördas till att få arbetsmarknadsstöd i stället för tilläggsdagar. Enligt bedömningen av nuläget beräknas att den

¹² Ett undantag är den subjektiva rätt enligt 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service som äldre som länge varit arbetslösa har till sysselsättningsfrämjande service eller möjlighet till arbete. De undantagsbestämmelser som gäller äldre arbetslösa arbetssökande redovisas i avsnitt 2 i propositionen.

¹³ Tomi Kyyrä, Hanna Pesola: Long-term effects of extended unemployment benefits for older workers, VATT Institute for Economic Research, VATT Working Papers 89/2017. Finns här: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148926/wp89.pdf>.

här gruppen är relativt liten (ca 100 personer av personer födda 1957 som har fyllt 60 år efter ändringen 2015).

*Konsekvenser för arbetslösheten och sysselsättningen*¹⁴

Förslaget att höja åldersgränsen för tilläggsdagar bedöms förlänga tiden i arbetslivet och således minska arbetslösheten och förbättra sysselsättningen. Pensionsskyddscentralen har med hjälp av en långsiktig pensionsmodell bedömt att höjningen av åldersgränsen för tilläggsdagar från 61 år till 62 år för personer som är födda 1961 och därefter kommer att minska antalet arbetslösa med 7 400 och öka antalet sysselsatta med 6 000 personer före utgången av 2025¹⁵. Efter 2035 börjar antalet arbetslösa tillta igen då den lägsta åldern för ålderspension höjs och senast 2055 är konsekvenserna för antalet arbetslösa ca 12 000 personer och antalet sysselsatta ca 9 000 personer.¹⁶

Tablå 1. Konsekvenser av höjningen av åldersgränsen på arbetslösheten och sysselsättningen (Källa: Pensionsskyddscentralen)

Antal arbetslösa, tusental				
	2025	2035	2045	2055
Ingen höjning av den nedre åldersgränsen	280	277	278	273
Höjning av den nedre åldersgränsen	272	270	268	261
Konsekvenser av höjningen	-7	-7	-10	-12
Antal personer som beviljas tilläggsdagar, tusental				
	2025	2035	2045	2055
Ingen höjning av den nedre åldersgränsen	15	17	25	32
Höjning av den nedre åldersgränsen	7	9	14	19
Konsekvenser av höjningen	-8	-8	-11	-13

¹⁴ Analyserna av sysselsättningseffekterna baserar sig på Pensionsskyddscentralens promemoria ”Työttömyysturvan lisäpäivien ikärahan nosto”, Kaarlo Reipas 4.4.2019, och social- och hälsovårdsministeriets, arbets- och näringsministeriets, finansministeriets och Pensionsskyddscentralens utredning av konsekvenserna av ändringarna i rätten till tilläggsdagar som avtalats om i pensionsreformen och aktiveringen av äldre i promemorian ”Selvitys eläkeuudistuksessa sovittujen lisäpäiväoikeuteen ja ikääntyneiden aktivointiin tehtyjen muutosten vaikutuksista”.

¹⁵ I slutet av 2023 bedöms antalet vara 4 000 personer.

¹⁶ Av tablåerna över sysselsättningseffekterna framgår effekten av höjningen av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar. I propositionen föreslås det också att den övre åldersgränsen för arbetslöshetsförmån och den övre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar som är kopplad till den ändras så att åldersgränsen följer utvecklingen av den lägsta åldern för ålderspension. Dessa ändringar kan ha motsatt effekt på sysselsättningen i förhållande till höjningen av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar. Denna effekt kan börja märkas från och med 2030. Det är skäl att beakta att osäkerheten i kalkylerna ökar ju längre fram i framtiden de sträcker sig.

RP 83/2019 rd

Antal sysselsatta, tusental				
	2025	2035	2045	2055
Ingen höjning av den nedre åldersgränsen	2 389	2 370	2 353	2 292
Höjning av den nedre åldersgränsen	2 395	2 377	2 361	2 301
Konsekvenser av höjningen	6	7	8	9
Förväntad tid i arbete, år				
	2025	2035	2045	2055
Ingen höjning av den nedre åldersgränsen	34,7	34,5	34,7	35,1
Höjning av den nedre åldersgränsen	34,8	34,6	34,8	35,3
Konsekvenser av höjningen	0,09	0,11	0,12	0,13

Höjningen av åldersgränsen har något mindre effekt på antalet sysselsatta än på antalet arbetslösa eftersom en del av de personer som på grund av höjningen av åldersgränsen inte börjar beviljas tilläggsdagar hamnar utanför arbetskraften före den lägsta åldern för ålderspension. I synnerhet risken för invalidpension ökar med åldern och har betydelse i dessa åldersgrupper. Av samma orsak är konsekvenserna för sysselsättningsgraden också något mindre än konsekvenserna för arbetslöshetsgraden.

Tablå 2. Konsekvenser av höjningen av åldersgränsen på arbetslösheten och sysselsättningen (Källa: Pensionsskyddscentralen)

Arbetslöshetsgrad, procent				
	2025	2035	2045	2055
Ingen höjning av den nedre åldersgränsen	8,1	8,1	8,2	8,2
Höjning av den nedre åldersgränsen	7,9	7,9	7,9	7,9
Konsekvenser av höjningen	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3
Sysselsättningsgrad, procent				
	2025	2035	2045	2055
Ingen höjning av den nedre åldersgränsen	73,2	73,1	73,1	73,2
Höjning av den nedre åldersgränsen	73,3	73,3	73,3	73,4
Konsekvenser av höjningen	0,2	0,2	0,2	0,2

Den genomsnittliga dagpenningen för personer med rätt till tilläggsdagar 2018 var ca 67,80 euro, vilket inte skiljer sig märkbart från andra mottagare av inkomstrelaterad dagpenning då man beaktar att en avsevärt mindre andel av personerna med rätt till tilläggsdagar får jämkad dagpenning.

Tablå 3. Personer med rätt till tilläggsdagar 2018, enligt bransch

Personer med rätt till tilläggsdagar 2018, enligt yrke		
Yrkeskategori	Personer	Procent
Sammanlagt	17 391	100 %
Chefer, högre tjänstemän och organisationschefer	385	2.2 %
Specialsakkunniga	2 413	13.9 %
Sakkunniga	2 319	13.3 %
Kontors- och kundtjänstpersonal	1 760	10.1 %
Service- och försäljningspersonal	2 520	14.5 %
Jordbrukare, skogsarbetare m.fl.	346	2.0 %
Byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare	2 797	16.1 %
Process- och transportarbetare	1 670	9.6 %
Övriga arbetstagare	1 550	8.9 %
Övriga/ personal utan klassificering	726	4.2 %
Okänd	905	5.2 %

För närvarande är antalet män och kvinnor med rätt till tilläggsdagar ungefär lika stort. I en tidigare utredning har det också konstaterats att könsfördelningen för personer som efter att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning har löpt ut har börjat få arbetsmarknadsstöd är mycket jämn. Utifrån nuläget bedöms propositionen således inte ha några nämnvärda könsrelaterade konsekvenser.

Tablå 4. Personer med rätt till tilläggsdagar 2018, enligt kön

Personer med rätt till tilläggsdagar 2018, enligt kön	
Män	Kvinnor
49.0 %	51.0 %
8 520	8 871

Geografiskt sett fördelar sig de som har rätt till tilläggsdagar i stor utsträckning i proportion till landskapens arbetslöshetsgrad och invånarantal, även om relativt sett färre beviljas tilläggsdagar i Nyland än i övriga delar av landet med beaktande av arbetslöshetsgraden. Detta torde bero på att Nyland har en yngre befolkningsstruktur än övriga delar av landet.

Genom en höjning av den allmänna åldersgränsen för arbetslöshetsförmån för personer födda år 1965 eller därefter så att den motsvarar åldern för ålderspension tryggas utkomsten för tiden mellan den nuvarande övre åldersgränsen och gränsen för ålderspension. Om denna ändring inte genomförs skulle personer som hör till dessa åldersgrupper inte över huvud taget ha rätt till arbetslöshetsförmån under den tidsperiod som inleds efter den månad då personen fyller 65 år och upphör från och med den månad då rätt till ålderspension börjar.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa

År 2018 betalades det förmåner i form av arbetslöshetsdagpenning på basis av tilläggsdagar till ett sammanlagt belopp av ca 169 miljoner euro. Antalet mottagare var i genomsnitt cirka 10 000 per månad. Höjningen av åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar har en sänkande effekt på

utgifterna för arbetslöshetsdagpenning. Under åren 2020-2021 beräknas höjningen av åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar minska utgifterna för arbetslöshetsdagpenning med ca 50 miljoner euro årligen, varav 23 miljoner euro hänför sig till staten, 24 miljoner euro till Sysselsättningsfonden och 3 miljoner euro till arbetslöshetskassorna. Från och med år 2022 växer statens finansieringsandel av den åldersklass arbetslöshetsdagpenning, som nu har finansierats av Sysselsättningsfonden som tilläggsdagar.

Förslaget att höja den åldersgräns då rätt till arbetslöshetsförmån upphör kan också inverka på förmånsutgifterna inom utkomstskyddet för arbetslösa. Om den lägsta åldersgränsen för ålderspension höjs från och med 2030 på grund av att det förväntade antalet levnadsår ökar, kommer höjningen av den allmänna åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetsförmån från och med 2030 för dem som är födda 1965 eller därefter att i någon mån öka utgifterna för arbetslöshetsförmåner. I detta skede är det inte möjligt att uppskatta denna utgiftsökning, eftersom den är beroende av det allmänna sysselsättningsläget och i synnerhet sysselsättningsläget för äldre. Samtidigt föreslås det dock att den övre åldersgränsen för skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie höjs, vilket ökar Sysselsättningsfondens finansiella intäkter. Det är inte heller möjligt att i detta sammanhang närmare bedöma hur stor ökningen av inkomsterna är eller om ökningen är tillräcklig, eftersom den är beroende av hur sysselsättningen bland dem som snart kommer att gå i ålderspension utvecklas. I fråga om konsekvenserna för utgifterna bör det dock beaktas att till den del höjningen av åldersgränsen innebär att löntagares rätt till arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar förlängs, deltar staten inte med stöd av de nuvarande bestämmelserna i finansieringen av utgiftsökningen. I fråga om en eventuell utgiftsökning är det dessutom nödvändigt att beakta att det är fråga om ett villkor för beviljande av en primär, orsaksbaserad förmån. Genom den föreslagna ändringen är det möjligt att minska det behov av grundläggande utkomststöd som uppkommer om det uppstår en period mellan utkomstskyddet för arbetslösa och ålderspensionen för vilken primära förmåner inte beviljas.

Enligt Statistikcentralens befolkningsprognos finns det år 2030 cirka 70 000 personer i åldersklassen 65-åringar. Enligt Finansinspektionens statistik fick cirka 4 % av 63-åringarna inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa 2017 (för dem som är födda 1954 var den lägsta åldern för ålderspension 63 år). När man också beaktar de som får arbetslöshetsförmåner inom grundskyddet, inverkar höjningen av den allmänna åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetsförmån på uppskattningsvis 3 000—4 000 personer 2030. Detta påverkas dock av många olika faktorer alltifrån förändringar i arbetslöshetsgraden och förväntat antal levnadsår till förändringar i förmåns- och servicesystem, kulturen, hälsa och funktionsförmåga för personer i åldersklasserna.

4.3 Konsekvenser för organisationer

Ändringen förväntas ha konsekvenser för Sysselsättningsfonden, Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna.

Höjningen av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar och av slutåldern för arbetsgivarens självrisk medför ändringar i fråga om anmälningarna mellan Sysselsättningsfonden och de som betalar ut arbetslöshetsförmåner. Detta kommer således att förutsätta ändringar i informationssystemen för Sysselsättningsfonden, arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten.

Ändringarna i självrisksystemet förutsätter ändringar i den information och rådgivning som riktas till arbetsgivare. Ändringen av den nedre åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar kan när den

träder i kraft öka antalet rådgivningssituationer vid Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Konsekvenserna bedöms dock vara små.

Syftet med självrisksystemet är att uppmuntra de stora arbetsgivare som omfattas av systemet att agera så att arbetstagarna fortsätter arbeta fram till åldern för ålderspension. En betydande del av finansieringen av tilläggsdagarna har täckts med intäkterna av självriskpremierna. Syftet med propositionen är inte att ändra incitamenten för självrisksystemet eller finansieringsansvaret för tilläggsdagarna inom utkomstskyddet för arbetslösa. Höjningen av slutåldern för arbetsgivarens självrisk eller en utebliven höjning har ringa konsekvenser för arbetslöshetsförsäkringspremierna.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i samarbete med de viktigaste centralorganisationerna på arbetsmarknaden och Företagarna i Finland rf. Arbets- och näringsministeriet har deltagit i beredningen av propositionen. Följande aktörer ombads lämna yttranden om propositionen: Akava, Finlands näringsliv EK, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Kommunala arbetsmarknadsverket, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Finlands Kommunförbund, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Företagarna i Finland rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, arbets- och näringsministeriet, Sysselsättningsfonden, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Työttömien Keskusjärjestö ry och finansministeriet.

Remissyttranden lämnades av Finlands näringsliv EK, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Kommunala arbetsmarknadsverket, Finlands Kommunförbund, Företagarna i Finland rf, arbets- och näringsministeriet, Sysselsättningsfonden, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Työttömien Keskusjärjestö ry och finansministeriet. Dessutom lämnade Akava, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och STTK rf som representanter för löntagarnas centralorganisationer ett gemensamt yttrande.

Remissinstanserna ansåg att propositionens mål och de föreslagna ändringarna i huvudsak är motiverade och värda att understödja.

Propositionen baserar sig på ett avtal som de centrala arbetsmarknadsorganisationerna har ingått och de har i huvudsak inget att anmärka på propositionen. En precisering av bedömningen av sysselsättningseffekterna för 2023 enligt Finlands näringsliv rf:s förslag har gjorts i propositionen.

Av verkställighetsorganisationerna understöder Folkpensionsanstalten och Sysselsättningsfonden propositionens mål och sättet att genomföra regleringen generellt sett. Arbetslöshetskassornas samorganisation understöder de föreslagna ändringarna i systemet med arbetsgivares självriskpremier och den övre åldersgränsen för beviljande av arbetslöshetsförmån och anser att höjningen av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar är förståelig på det sätt som föreslås, om än inte önskvärd. Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassornas samorganisation anser det vara viktigt att åtgärder som främjar sysselsättningen bland äldre kartläggs aktivt också i fortsättningen.

Sysselsättningsfonden föreslår i sitt yttrande att man borde överväga att höja åldersgränsen i 24 § 2 mom. 1 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner där det föreskrivs att arbetsgivaren inte är skyldig att betala självriskpremie, om anställningsförhållandet har upphört

innan personen i fråga har fyllt 56 år. Det konstateras i yttrandet att bestämmelsen innebär extra arbete för fonden, eftersom de som betalar ut arbetslöshetsförmån lämnar Sysselsättningsfonden uppgifter om alla personer som har varit minst 56 år när anställningsförhållandet upphörde, även om alla av dem i praktiken inte kan omfattas av självriskpremien på grund av ändringar i den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar. Yttrandet gav dock inte anledning till några innehållsmässiga ändringar av propositionen.

Sysselsättningsfonden anser också att man kunde stryka omnämmandet av betalningsskyldighet vid övergången till ålderspension i 24 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner som obehövt. Fonden påpekar att de åldersklasser som är födda 1961 eller senare inte har möjlighet till full ålderspension före 64 års ålder. Det har inte ansetts ändamålsenligt att stryka bestämmelsen i detta sammanhang.

Pensionsskyddscentralen anser att ändringen av åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar stöder målet att förlänga tiden i arbetslivet. Det vore enligt Pensionsskyddscentralen bra om förslagets uppskattade konsekvenser för arbetspensionsavgiften och arbetspensionsutgiften framgick av propositionens konsekvensbedömning. Inte heller detta yttrande gav någon anledning till innehållsmässiga ändringar av propositionen.

Enligt organisationen Työttömien Keskusjärjestö är det skäligt att höja den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar med beaktande av ökningen av det förväntade antalet levnadsår, möjligheten att utnyttja den återstående arbetskraftspotentialen och de utmaningar som åldersstrukturen medför för balansen i de offentliga finanserna. Organisationen framhåller dock att arbete och sysselsättningstjänster måste tryggas för alla arbetslösa oberoende av ålder och anser att detta inte sker för närvarande. Det är enligt organisationen viktigt att inleda programmet för arbetsförmåga innan åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar höjs för att alla arbetslösa ska garanteras en bedömning av arbetsförmågan och en på bedömningen baserad sysselsättningsplan med tillhörande tjänster. Organisationen anser också att de resurser som krävs för tjänsterna för äldre arbetsökande bör fastställas i propositionen. Eftersom syftet med denna proposition inte är att göra ändringar i servicesystemet eller i detta sammanhang ingripa i anslagen för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, har dessa utvecklingsförslag inte gett anledning att ändra propositionen.

Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf fäster uppmärksamhet vid sådan åldersdiskriminering i arbetslivet som kunde åtgärdas genom lagstiftning. PIO rf kräver dessutom att företagare ska tryggas samma rättigheter till dagpenning för tilläggsdagar som löntagare. Företagarna finansierar genom arbetslöshetskassornas medlemsavgifter den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänst del i dess helhet. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering kommer olika alternativ till en förbättring av företagarnas social- och pensionsskydd att utredas. En utredning av företagarens rätt till tilläggsdagar och finansieringen av dem lämpar sig väl i samband med ett mer omfattande projekt där företagarnas sociala trygghet utreds.

Finansministeriet och Företagarna i Finland rf fäster uppmärksamhet vid att kopplingen av den övre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar till att följa åldersgränsen för den lägsta ålderspensionen enligt lagen om pension för arbetstagare leder till att perioderna med inkomstrelaterad dagpenning förlängs för en del av åldersklasserna. Att den övre åldersgränsen för rätten till dagpenning för tilläggsdagar höjs kan dessutom ha negativa effekter för sysselsättningen. Finansministeriet föreslår att man som ett alternativ till genomförandet överväger att koppla den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar till pensionsåldern på motsvarande sätt som den övre åldersgränsen för att den s.k. pensionsslussen inte på sikt ska öka i omfattning. Denna

RP 83/2019 rd

proposition baserar sig på en överenskommelse som de centrala arbetsmarknadsorganisationerna ingick vid de fortsatta förhandlingarna om pensionsreformen 2017.

Finansministeriet har dessutom lämnat ett yttrande om konsekvensbedömningen i fråga om sysselsättningen. Enligt finansministeriets åsikt bör propositionens konsekvenser för den offentliga ekonomin och sysselsättningen presenteras så att man i dem beaktar effekterna av varje enskild åtgärd samt åtgärdernas sammantagna effekt. Till propositionens konsekvensbedömning har fogats en preciserande fotnot med anledning av utlåtandet.

Arbets- och näringsministeriet understöder de ändringar som föreslås i utkastet till proposition. Till avsnitt 3 i propositionen, Propositionens mål och de viktigaste förslagen, har det fogats en precisering som arbets- och näringsministeriet lyft fram i fråga om den subjektiva rätt till service eller möjlighet till arbete som äldre som länge varit arbetslösa har enligt 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och ska behandlas i samband med budgeten.

I denna proposition föreslås det att 8 a kap. 24 och 24 a § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ändras. Ändringar av nämnda paragrafer har föreslagits i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och 14 kap 1 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 41/2019), som är under behandling i riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

3 kap. Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

1 §. Allmänna begränsningar. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om de allmänna åldersgränserna för erhållande av arbetslöshetsförmån. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att den övre åldersgränsen för förmånen för dem som är födda 1965 eller därefter ändras så att den följer den lägsta ålder för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. I paragrafens 2 mom., som gäller de exceptionella situationer då förmånen kan betalas även till den som fyllt 65 år, föreslås en precisering av den åldersgräns som föreslås i 1 mom.

6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

9 §. Rätt till tilläggsdagar. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om när rätt till tilläggsdagar börjar. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar för personer födda 1961 eller därefter höjs med ett år. Den som är född 1961 eller senare ska ha fyllt 62 år innan maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut, för att han eller hon ska få rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa.

Det föreslås att omnämmandet av rätt till tilläggsdagar för dem som är födda 1950—1954 stryks i 1 mom. 1 punkten, eftersom de som är födda 1954 eller tidigare redan har uppnått den övre åldersgränsen för beviljande av arbetslöshetsförmån.

I paragrafen föreslås dessutom motsvarande ändring som i 3 kap. 1 § och som gäller den högsta åldern för beviljande av förmånen.

1.2 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

4 kap. Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie

12 a §. Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten. I 1 mom. 2 punkten föreskrivs om den övre åldersgränsen för arbetslöshetsförsäkringspremien, som är 65 år. Det föreslås att det till punkten fogas en bestämmelse som begränsar tillämpningen, enligt vilken punkten ska tillämpas på dem som är födda före 1965. I propositionen föreslås att det till momentet fogas en ny 2 a punkt om att skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie upphör för dem som är födda 1965 eller därefter. I och med ändringen följer åldersgränsen för skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie den lägsta ålder för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare och fram till vilken tidpunkt arbetslöshetsdagpenning i huvudsak kan betalas med stöd av 3 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 a kap. Självriskpremie för arbetsgivares utkomstskydd för arbetslösa

24 §. Betalningsskyldighet. I 1 mom. 2 punkten i paragrafen föreskrivs det om arbetsgivarens skyldighet att betala självriskpremie i situationer där den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års

ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension. Det föreslås att dessa åldersgränser höjs med ett år.

24 a §. Självriskpremiens belopp. Det föreslås att 1 mom. ändras så att slutåldern för arbetsgivarens självrisk för tilläggsdagar höjs med ett år. Grunden för självriskpremiem utgörs av det belopp motsvarande förmånsutgiften som ska betalas till den uppsagda eller permitterade arbetstagaren till ett belopp som motsvarar den inkomstrelaterade dagpenningen från det att hans eller hennes rätt till tilläggsdagar börjar tills han eller hon fyller 64 år. Grunden för självriskpremiem ska emellertid vara ett belopp som motsvarar minst ett års förmånsutgift.

Paragrafens 2 mom. föreslås ändrat i enlighet med 1 mom. så att grunden för arbetsgivarens självrisk i sådana fall som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten är det belopp som motsvarar förmånsutgiften för den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmån har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 64 år.

24 b §. Uppbörd och återbäring av självriskpremie. I 1 mom. föreslås bestämmelser om tidpunkten för uppbörden av självriskpremie. Självriskpremie uppbärs i situationer som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten efter att den uppsagda arbetstagaren har fyllt 63 år. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att självriskpremie tas ut när den uppsagda arbetstagaren har fyllt 64 år.

24 e §. Skyldighet att lämna uppgifter. I 3 mom. 2 punkten föreskrivs det om Finansinspektionens och Folkpensionsanstaltens skyldighet att till Sysselsättningsfonden lämna uppgifter om de personer vars arbetsgivare kan vara skyldiga att betala självriskpremie med stöd av 24 § 1 mom. 2 punkten. Det föreslås att den åldersgräns som nämns i punkten höjs med ett år från 63 till 64 år så att den motsvarar höjningen av åldersgränsen för arbetsgivarens skyldighet att betala självriskpremie.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

På den självriskpremie som betalas för arbetstagare som är födda före 1961 tillämpas bestämmelserna i 8 a kap. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Sysselsättningsfonden får vidta åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lagändring redan innan lagen träder i kraft.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De framlagda förslagen anknyter vid bedömningen av lagstiftningsordningen särskilt till 6 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 19 § 2 mom. i grundlagen, vilka har beaktats i propositionen.

Ett viktigt mål med propositionen är att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen genom att förlänga människornas tid i arbetslivet. De ändringar som föreslås i rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa och i systemet med arbetsgivarens självriskpremier bedöms ha konsekvenser i form av en förlängd tid i arbetslivet för äldre arbetstagare. Propositionens syften överensstämmer med bestämmelsen om främjande av sysselsättning i 18 § 2 mom. i grundlagen.

RP 83/2019 rd

Det föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att den nedre åldersgränsen för rätt till tilläggsdagar för personer födda 1961 eller därefter höjs med ett år från 61 år till 62 år. Grundlagsutskottet har vid sin bedömning av motsvarande, tidigare ändringar med hänsyn till bestämmelsen om förbud mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen ansett att förslagen endast innebar en obetydlig åldersbaserad differentiering av bestämmelsen och inte var problematiska med hänsyn till grundlagen (GrUU 46/2002 rd och GrUU 25/2013 rd).

Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt till grundläggande försörjning bland annat vid arbetslöshet och under ålderdomen. Enligt förarbetena till grundlagsreformen och grundlagsutskottets praxis förutsätter en grundläggande försörjning att systemet för social trygghet är så heltäckande att det inte uppstår några marginalgrupper (GrUU 25/2013 rd och de utlåtanden som nämns där). Om den övre åldersgränsen för beviljande av utkomstskydd för arbetslösa som avses i 3 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte höjs på det sätt som föreslås i propositionen, kan en eventuell höjning av den lägsta åldern för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare så att den överstiger 65 år för personer som är födda 1965 eller senare leda till att personens rätt till arbetslöshetsförmån upphör före den lägsta åldern för ålderspension. Då är personen inte nödvändigtvis berättigad till några grundläggande utkomstförmåner under denna mellanperiod. Den grundläggande försörjning som tryggas i 19 § 2 mom. i grundlagen är en mer långtgående trygghet än rätten enligt 1 mom. till oundgänglig försörjning och omsorg. Det system som tryggar en grundläggande försörjning kan inte bestå av trygghet i sista hand (GrUU 40/2018 rd och de utlåtanden som nämns där).

På de grunder som anförts anser regeringen att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 1 § 1 och 2 mom. samt 6 kap. 9 § 1 mom.,
sådana de lyder, 3 kap. 1 § 1 mom. i lag 1188/2009 samt 3 kap. 1 § 2 mom. och 6 kap. 9 § 1 mom. i lag 1049/2013, som följer:

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

1 §

Allmänna begränsningar

Arbetslöshetsförmåner beviljas inte en arbetssökande som inte har fyllt 17 år. Arbetslöshetsförmåner beviljas en arbetssökande som är född före 1965 högst till utgången av den kalendermånad då den arbetssökande fyller 65 år. En arbetssökande som är född 1965 eller senare beviljas arbetslöshetsförmån högst till utgången av den kalendermånad då han eller hon uppnår den lägsta ålder för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

En person kan emellertid beviljas arbetslöshetsförmåner högst till utgången av den kalendermånad då han eller hon fyller 68 år, om han eller hon är förhindrad att arbeta av de orsaker som nämns i 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, 4 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten eller 1 a § eller om han eller hon är permitterad på heltid.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning betalas trots maximitiden enligt 7 § till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande uppnår den i 3 kap.

RP 83/2019 rd

1 § 1 mom. avsedda högsta åldern för beviljande av arbetslöshetsförmån, om han eller hon är född

- 1) 1955 eller 1956 och om han eller hon har fyllt 60 år före utgången av maximitiden,
- 2) 1957—1960 och om han eller hon har fyllt 61 år före utgången av maximitiden,
- 3) 1961 eller därefter och om han eller hon har fyllt 62 år före utgången av maximitiden.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 12 a § 1 mom. 2 punkten, 24 § 1 mom. 2 punkten, 24 a § 1 och 2 mom., 24 b § 1 mom. och 24 e § 3 mom. 2 punkten, sådana de lyder, 12 a § 1 mom. 2 punkten i lag 1653/2015, 24 § 1 mom. 2 punkten i lag 1076/2018, 24 a § 1 och 2 mom. i lag 970/2013, 24 b § 1 mom. i lag 1301/2002 och 24 e § 3 mom. 2 punkten i lag 522/2018, samt
fogas till 12 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1653/2015, en ny 2 a-punkt som följer:

12 a §

Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte

2) efter den kalendermånad under vilken en arbetstagare som är född före 1965 fyller 65 år,
2 a) efter den kalendermånad under vilken en arbetstagare som är född 1965 eller senare uppnår den lägsta ålder för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare,

24 §

Betalningsskyldighet

En i 12 § avsedd arbetsgivare vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningsåret samt statens bokföringsenhet eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 2 086 500 euro är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa, om

2) den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 61 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 64 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 63 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

24 a §

Självriskpremiens belopp

I de fall som avses i 24 § 1 mom. 1 punkten utgörs grunden för självriskpremien av det belopp motsvarande förmånsutgiften som skulle betalas till den uppsagda eller permitterade arbetstagaren till ett belopp motsvarande den inkomstrelaterade dagpenningen från det att hans eller

hennes rätt till tilläggsdagar börjar tills han eller hon fyller 64 år, dock minst ett belopp som motsvarar förmånsutgiften för ett år.

I de fall som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten utgörs grunden för självriskpremie av det belopp som motsvarar förmånsutgiften enligt den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmån har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 64 år.

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Självriskpremie uppbärs enligt 24 § 1 mom. 1 punkten då rätt till tilläggsdagar börjar och enligt 24 § 1 mom. 2 punkten då den uppsagda arbetstagaren har fyllt 64 år.

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten till Sysselsättningsfonden lämna följande uppgifter:

2) före utgången av april månad personbeteckning och arbetslöshetskassans nummer för de personer som under det föregående kalenderåret fyllt 64 år och som har fått arbetslöshetsdagpenning efter fyllda 64 år och vars rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har börjat före fyllda 64 år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På den självriskpremie som betalas för arbetstagare födda före 1961 tillämpas bestämmelserna om självriskpremie för arbetsgivares utkomstskydd för arbetslösa i 8 a kap., sådana de lyder när denna lag träder i kraft.

Helsingfors den 7 november 2019

Statsminister

Antti Rinne

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

1.

Lag

om ändring av 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 1 § 1 och 2 mom. samt 6 kap. 9 § 1 mom., sådana de lyder, 3 kap. 1 § 1 mom. i lag 1188/2009 samt 3 kap. 1 § 2 mom. och 6 kap. 9 § 1 mom. i lag 1049/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

1 §

1 §

Allmänna begränsningar

Allmänna begränsningar

Arbetslöshetsförmåner beviljas inte en arbetssökande som inte har fyllt 17 år. Arbetslöshetsförmåner beviljas högst till utgången av den kalendermånad då den arbetssökande fyller 65 år.

Trots vad som bestäms i 1 mom. beviljas en person arbetslöshetsförmåner efter den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år, om han eller hon är förhindrad att arbeta av de orsaker som nämns i 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, 4 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten eller 1 a § eller om han eller hon är permitterad på heltid. Arbetslöshetsförmåner beviljas högst till utgången av den kalendermånad då personen fyller 68 år.

Arbetslöshetsförmåner beviljas inte en arbetssökande som inte har fyllt 17 år. *Arbetslöshetsförmåner beviljas en arbetssökande som är född före 1965 högst till utgången av den kalendermånad då den arbetssökande fyller 65 år. En arbetssökande som är född 1965 eller senare beviljas arbetslöshetsförmån högst till utgången av den kalendermånad då han eller hon uppnår den lägsta ålder för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).*

En person kan emellertid beviljas arbetslöshetsförmåner högst till utgången av den kalendermånad då han eller hon fyller 68 år, om han eller hon är förhindrad att arbeta av de orsaker som nämns i 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, 4 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten eller 1 a § eller om han eller hon är permitterad på heltid.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

9 §

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Rätt till tilläggsdagar

Löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning betalas trots maximitiden enligt 7 § till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon är född

Löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning betalas trots maximitiden enligt 7 § till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande uppnår den i 3 kap. 1 § 1 mom. avsedda högsta åldern för beviljande av arbetslöshetsförmån, om han eller hon är född

- 1) 1950—1954 och om han eller hon har fyllt 59 år före utgången av maximitiden,
- 2) 1955 eller 1956 och om han eller hon har fyllt 60 år före utgången av maximitiden,
- 3) 1957 eller därefter och om han eller hon har fyllt 61 år före utgången av maximitiden.

- 1) 1955 eller 1956 och om han eller hon har fyllt 60 år före utgången av maximitiden,
- 2) 1957—1960 och om han eller hon har fyllt 61 år före utgången av maximitiden,
- 3) 1961 eller därefter och om han eller hon har fyllt 62 år före utgången av maximitiden.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 12 a § 1 mom. 2 punkten, 24 § 1 mom. 2 punkten, 24 a § 1 och 2 mom., 24 b § 1 mom. och 24 e § 3 mom. 2 punkten, sådana de lyder, 12 a § 1 mom. 2 punkten i lag 1653/2015, 24 § 1 mom. 2 punkten i lag 1076/2018, 24 a § 1 och 2 mom. i lag 970/2013, 24 b § 1 mom. i lag 1301/2002 och 24 e § 3 mom. 2 punkten i lag 522/2018, samt
fogas till 12 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1653/2015, en ny 2 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

12 a §

Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte

2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år,

24 §

Betalningsskyldighet

En i 12 § avsedd arbetsgivare vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningsåret samt statens bokföringsenhet eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 2 086 500 euro är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa, om

Föreslagen lydelse

12 a §

Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte

2) efter den kalendermånad under vilken *en* arbetstagare som är född före 1965 fyller 65 år,

2 a) efter den kalendermånad under vilken *en* arbetstagare som är född 1965 eller senare uppnår den lägsta ålder för ålderspension som avses i 11 § i lagen om pension för arbetstagare,

24 §

Betalningsskyldighet

En i 12 § avsedd arbetsgivare vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningsåret samt statens bokföringsenhet eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 2 086 500 euro är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa, om

Gällande lydelse

2) den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

24 a §

Självriskpremiens belopp

I de fall som avses i 24 § 1 mom. 1 punkten utgörs grunden för självriskpremiens av det belopp motsvarande förmånsutgiften som skulle betalas till den uppsagda eller permitterade arbetstagaren till ett belopp motsvarande den inkomstrelaterade dagpenningen från det att hans eller hennes rätt till tilläggsdagar börjar tills han eller hon fyller 63 år, dock minst ett belopp som motsvarar förmånsutgiften för ett år.

I de fall som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten utgörs grunden för självriskpremiens av det belopp som motsvarar förmånsutgiften enligt den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmån har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 63 år.

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Självriskpremie uppbärs enligt 24 § 1 mom. 1 punkten då rätten till tilläggsdagar börjar och enligt 24 § 1 mom. 2 punkten då den uppsagda arbetstagaren har fyllt 63 år.

Föreslagen lydelse

2) den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 61 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 64 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 63 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

24 a §

Självriskpremiens belopp

I de fall som avses i 24 § 1 mom. 1 punkten utgörs grunden för självriskpremiens av det belopp motsvarande förmånsutgiften som skulle betalas till den uppsagda eller permitterade arbetstagaren till ett belopp motsvarande den inkomstrelaterade dagpenningen från det att hans eller hennes rätt till tilläggsdagar börjar tills han eller hon fyller 64 år, dock minst ett belopp som motsvarar förmånsutgiften för ett år.

I de fall som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten utgörs grunden för självriskpremiens av det belopp som motsvarar förmånsutgiften enligt den inkomstrelaterade dagpenningen för den tid arbetslöshetsförmån har betalats till den uppsagda arbetstagaren från anställningsförhållandets slut tills han eller hon fyller 64 år.

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Självriskpremie uppbärs enligt 24 § 1 mom. 1 punkten då rätt till tilläggsdagar börjar och enligt 24 § 1 mom. 2 punkten då den uppsagda arbetstagaren har fyllt 64 år.

RP 83/2019 rd

Gällande lydelse

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten till Sysselsättningsfonden lämna följande uppgifter:

2) före utgången av april månad personbe-
teckning och arbetslöshetskassans nummer
för de personer som under det föregående ka-
lenderåret fyllt 63 år och som har fått arbets-
löshetsdagpenning efter fyllda 63 år och vars
rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomst-
skydd för arbetslösa inte har börjat före fyllda
63 år.

Föreslagen lydelse

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten till Sysselsättningsfonden lämna följande uppgifter:

2) före utgången av april månad personbe-
teckning och arbetslöshetskassans nummer
för de personer som under det föregående ka-
lenderåret fyllt 64 år och som har fått arbets-
löshetsdagpenning efter fyllda 64 år och vars
rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomst-
skydd för arbetslösa inte har börjat före fyllda
64 år.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På den självriskpremien som betalas för ar-
betstagare födda före 1961 tillämpas bestäm-
melserna om självriskpremie för arbetsgi-
vares utkomstskydd för arbetslösa i 8 a kap.,
sådana de lyder när denna lag träder i kraft.*